

Den 9. marts 2000 afgav jeg en endelig rapport om min inspektion den 1. marts 1999 af Pensionen Skejby. I rapporten bad jeg pensionen om udtalelser mv. om nærmere angivne forhold. Jeg bad om at disse udtalelser mv. blev tilbagesendt gennem Direktoratet for Kriminalforsorgen, som jeg ligeledes bad om udtalelser mv.

Jeg modtog herefter en udtalelse af 1. maj 2000 med bilag fra Pensionen Skejby og en udtalelse af 31. oktober 2000 med bilag fra Direktoratet for Kriminalforsorgen.

Jeg skal herefter meddele følgende:

Ad pkt. 5. – Udgang mv.

Inden jeg tog stilling til om pensionens oplysning i et brev af 22. februar 1999 til Direktoratet for Kriminalforsorgen om at pensionen fastsætter/aftaler vilkår svarende til hvad der normalt betegnes som fængselsvilkår, bad jeg Direktoratet for Kriminalforsorgen om at underrette mig om hvorvidt pensionens brev af 22. februar 1999 havde givet direktoratet anledning til at foretage sig noget – og i bekræftende fald hvad.

Direktoratet har i udtalelsen af 31. oktober 2000 herom anført følgende:

”...

Direktoratet skal oplyse, at der den 28. og 29. februar 2000 blev afholdt et møde med deltagelse af pensionsforstanderne og repræsentanter for direktoratet. På mødet drøftede man blandt andet forstå-

elsen af pensionsvilkår og fængselsvilkår. Man blev enige om, at indholdet af pensionsvilkårene skal beskrives på følgende måde i alle pensioners husordener:

'Alle beboere skal være hjemme på pensionen senest kl. 23, med mindre andet er aftalt med personalet. Ved sygdom skal beboeren være på pensionen hele tiden.'

Hovedreglen vil fortsat være, at beboeren fra søndag til torsdag skal være tilbage på pensionen senest kl. 23.00, således at beboeren fredag efter arbejdstids ophør kan tage på weekend indtil søndag aften kl. 23.00. Formuleringen medfører imidlertid også, at beboere, der har natarbejde, ikke skal være tilbage på pensionen senest kl. 23.00, ligesom beboere efter eget ønske kan blive på pensionen i weekenden.

Man blev endvidere på mødet enige om, at erstatte betegnelsen 'pensionsvilkår' med følgende formulering: 'Udgyver sig de regler, der gælder for ophold på pensionen'. Man blev endelig enige om, at der i indstillingen om afsoning i medfør af straffelovens § 49, stk. 2, eller udstationering i mere end tre måneder, skal gøres opmærksom på, om pensionen/statsfængslet undtagelsesvis ønsker mere restriktive vilkår end 'pensionsvilkår', således at Justitsministeriet/direktoratet er opmærksom herpå. Herved undgås det, at Justitsministeriet/direktoratet fastsætter 'pensionsvilkår', som af pensionen udmøntes som 'fængselsvilkår'.

Direktoratet finder på denne baggrund ikke, at der fremover bør kunne opstå uoverensstemmelse mellem det vilkår Justitsministeriet/direktoratet har fastsat og pensionens udmøntning heraf.

Til orientering vedlægges kopi af notat vedrørende møde den 28. og 29. februar 2000 med pensionsforstanderne.

...”

Jeg tager det oplyste til efterretning og foretager mig ikke videre vedrørende dette forhold.

Jeg anmodede endvidere direktoratet om at oplyse hvorvidt oplysningen i pensionens brev af 22. februar 1999 om at en beboer i nogle tilfælde kan have fængselsvilkår i løbet af ugen og andre vilkår i weekenden, havde givet direktoratet anledning til at foretage sig noget – og i bekræftende fald hvad. Jeg bad samtidig direktoratet om at udtale sig om det retlige grundlag for at en beboer der afsoner i pensionen på fængselsvilkår, kan have fængselsvilkår i løbet af ugen og andre vilkår i weekender.

Direktoratet har hertil oplyst følgende:

”...

Direktoratet skal oplyse, at man på mødet den 28. og 29. februar 2000 med pensionsforstanderne, ligeledes drøftede udgang til beboere på fængselsvilkår. Man blev blandt andet enige om at erstatte 'fængselsvilkår' med følgende formulering: 'undergiver sig de regler, der gælder for udgang fra et åbent fængsel'. Dette betyder, at udgangscirkulærets regler finder anvendelse.

Man blev endvidere enige om, at beboere på fængselsvilkår skal have mulighed for daglig udgang til indkøb samt udgang til kulturelle formål efter pensionens nærmere bestemmelse. Baggrunden herfor er, at beboere, der ikke har frigang og dermed ikke har mulighed for at handle på vej hjem fra arbejde eller undervisning, bør have mulighed for daglig udgang til indkøb under henvisning til beboernes selvforplejning og selvforvaltning. For så vidt angår kulturudgange anses de som led i aktiveringen af beboerne.

Pensionsforstanderne udtrykte derudover på mødet ønske om at give beboere på 'fængselsvilkår' mulighed for en ekstra otte timers udgang om ugen med henblik på at besøge bestemte personer. Pensionsforstanderne henviste blandt andet til, at en lignende ordning findes på afdeling J i Statsfængslet i Vridsløselille, og at der ikke bør gælde mere restriktive vilkår for en pension i forhold til en fængselsafdeling. Ved brev af 7. juli 2000 har direktoratet meddelt pensionerne afslag på den ønskede ekstra otte timers udgang om ugen. Begrundelsen herfor er navnlig, at der er en særlig grund til, at beboerne undtagelsesvis har ophold på pensionerne på fængselsvilkår. Såfremt beboerne bevilges mere udgang end indsatte i åbne anstalter, bortfalder begrundelsen for det restriktive fængselsvilkår, og beboerne kunne i stedet have ophold på pensionerne på pensionsvilkår. Direktoratet oplyste samtidig, at der i forbindelse med gennemførelsen af straffuldbyrdelsesloven vil ske en gennemgang af samtlige udgangsordninger, herunder afdeling J's .

Pensionsforstanderne er således gjort bekendt med, at beboere på fængselsvilkår ikke kan bevilges mere udgang end udgangscirkulæret giver mulighed for, bortset fra indkøbs- og kulturudgange, jf. ovenfor. Der er således ikke hjemmel til, at en beboer, der afsoner på pensionen på fængselsvilkår, kan have fængselsvilkår i løbet af ugen og andre vilkår i weekenden.

Kopi af direktoratets brev af 7. juli 2000 til pensionerne (bortset fra Pensionen Brøndbyhus), og brev af samme dato til Pensionen Brøndbyhus, vedlægges til orientering.

...”

Jeg tager det oplyste til efterretning og foretager mig ikke videre vedrørende dette forhold.

Ad pkt. 8. – Forplejning og opholdsbetaling

Jeg anmodede pensionen om at uddybe de retningslinier som pensionen følger med hensyn til dispensation for opkrævning af husleje for opholdet på pensionen. Jeg bad herunder pensionen om at

oplyse om pensionen – ligesom Pensionen Brøndbyhus og i boformer inden for det sociale område – foretager en økonomisk beregning for den enkelte beboer, hvorefter det er beboerens rådighedsbeløb som er afgørende for om vedkommende skal betale husleje.

Pensionen har oplyst at den ud fra en økonomisk beregning for den enkelte beboer vurderer hvorvidt rådighedsbeløbet er af en sådan størrelse at beboeren skal betale husleje.

Direktoratet har udtalt at direktoratet ingen bemærkninger har hertil.

Jeg tager det oplyste til efterretning og foretager mig ikke videre vedrørende dette forhold.

Ad pkt. 9. – Lægebetjening

Jeg anmodede pensionen om at oplyse hvorvidt såvel ordineret receptpligtig medicin som antabus og håndkøbsmedicin opbevares af personalet, og hvorledes den nævnte medicin opbevares.

Pensionen har oplyst at al receptpligtig medicin og den håndkøbsmedicin som pensionen er i besiddelse af, nu opbevares (af personalet) i et aflåst, brandsikret medicinskab der befinder sig i det aflåste (aflåselige) vagtkontor.

Direktoratet har udtalt at direktoratet ingen bemærkninger har hertil.

Jeg tager det oplyste til efterretning og foretager mig ikke videre vedrørende dette spørgsmål.

Ad pkt. 13. – Husorden

Jeg anmodede om at modtage et eksemplar af den nye husorden som direktoratet i brev af 2. februar 2000 havde oplyst var under udarbejdelse, når den forelå og var godkendt af direktoratet.

Direktoratet har vedlagt en kopi af de nye husorden og oplyst at den er godkendt af direktoratet.

Jeg foretager mig herefter ikke videre vedrørende dette forhold.

Ad. pkt. 15.1.

I anledning af to konkrete sager om tilbageførsel bad jeg pensionen og direktoratet om en udtalelse vedrørende spørgsmålene om hvorvidt pensionen havde opfattet sig som værende kompetent til at træffe afgørelse om tilbageførsel, og hvorvidt afgørelsen rent faktisk var truffet af den kompetente myndighed. Jeg nævnte i den forbindelse at formuleringen i journalnotatet i det ene tilfælde hvorefter beboermødet sluttede op om at den pågældende beboer ikke længere kunne blive boende, forekom mindre heldig og var egnet til at efterlade det indtryk at beboermødet var tillagt en egentlig kompetence.

Pensionen har oplyst at pensionen ikke i nogle af de to sager har opfattet sig som værende kompetent til at træffe afgørelser og faktisk heller ikke har truffet afgørelse om tilbageførsel i nogle af tilfældene. Pensionen har endvidere anført at beboerne heller ikke har opfattelsen af at være tillagt nogen kompetence i sådanne sager.

Direktoratet har henholdt sig hertil. Direktoratet har i tilslutning hertil anført at direktoratet imidlertid finder ”at pensionen fremover bør formulere journalnotaterne mere præcist, således at det klart fremgår, hvem der har truffet beslutning om tilbageførsel. Direktoratet har i dag gjort pensionen bekendt hermed.”

Jeg tager det oplyste til efterretning og foretager ikke videre vedrørende dette spørgsmål.

Jeg anmodede endvidere direktoratet om nærmere at redegøre for dels hvilke oplysninger en indberetning om tilbageførsel efter direktoratets opfattelse skal indeholde, dels på hvilken måde der skal ske indberetning.

Direktoratet har i den anledning anført følgende:

”...

Det fremgår som anført af § 13, stk. 1, i udgangscirkulæret, at bestemmelse om tilbagekaldelse af en tilladelse til udgang træffes på grundlag af foreliggende indberetninger.

Direktoratet kan oplyse, at en indberetning skal indeholde alle de oplysninger, der er relevante for belysning af sagen, således at moderanstalten kan træffe afgørelse. Det er direktoratets opfattelse, at en sådan indberetning kan foretages såvel skriftligt som mundtligt. I tilfælde af mundtlig indberetning skal moderanstalten, i overensstemmelse med notatpligten i § 6, stk. 1, i lov om offentlighed i forvaltningen, gøre notat om alle oplysninger vedrørende sagens faktiske omstændigheder, der er af betydning for sagens afgørelse.

Direktoratet kan yderligere anføre, at fængselsfunktionærerne på grunduddannelsen får en grundig indføring i reglerne om notatpligt.

...”

Afgørelser om tilbageførsel er indgribende afgørelser, og der bør derfor ikke være tvivl om at der er det fornødne (bevismæssige) grundlag herfor. Derfor bør indberetningerne efter min opfattelse normalt foreligge skriftligt således at det er ”indberetterens” beskrivelse af de faktiske forhold (og ikke afgørelsesmyndighedens gengivelse heraf) der indgår i grundlaget for afgørelsen, og som beboeren partshøres over inden der træffes afgørelse. Jeg finder dog ikke at have tilstrækkeligt grundlag for at afgive en egentlig henstilling om at indberetningen altid sker skriftligt.

Idet jeg går ud fra at pensionen fremover normalt foretager indberetningen skriftligt, foretager jeg mig ikke videre vedrørende dette forhold.

Ad pkt. 15.2.

I anledning af en konkret sag om bortvisning anmodede jeg pensionen om at oplyse dels hvorvidt beboeren godkendte referatet af forklaringen, dels årsagen til at notatet ikke indeholder oplysninger vedrørende dette spørgsmål. Jeg anmodede også pensionen om at oplyse hvorvidt beboeren modtog klagevejledning.

Pensionen har oplyst at beboeren godkendte referatet af sin forklaring og fik klagevejledning (hvilket der altid vejledes om under samtaler af denne art med beboerne), men at der ved en beklagelig fejl ikke er gjort notat herom.

Direktoratet har henholdt sig til det af pensionen oplyste, herunder pensionens beklagelse af at der ikke blev udfærdiget notat.

Jeg tager det oplyste, herunder pensionens beklagelse af det manglende notat, til efterretning og foretager mig ikke videre vedrørende dette forhold.

Jeg anmodede endvidere direktoratet om en udtalelse om hvorvidt den begrundelse der efter § 6, stk. 5, i cirkulæret om anvendelse af kriminalforsorgens pensioner mv. skal fremgå af notatet, skal opfylde bestemmelsen i forvaltningslovens § 24. I bekræftende fald bad jeg tillige direktoratet om at udtale sig om hvorvidt der i sagen blev meddelt den pågældende en fyldestgørende begrundelse.

Direktoratet har i den anledning udtalt følgende:

” ...

Det fremgår af cirkulærets § 6, stk. 5, at der om bortvisningen udfærdiges et notat med angivelse af begrundelse for afgørelsen. Beboeren skal efter anmodning have udskrift af notatet. Oplysninger kan dog udelades i det omfang, hensynet til pensionens sikkerhed eller enkeltpersoner klart tilsiger det. Direktoratet finder, at bestemmelsens indhold er at foreskrive en notatpligt.

Notatet er således som udgangspunkt et notat til Kriminalforsorgens eget brug, som den pågældende efter anmodning kan få udleveret.

Det er derfor direktoratets opfattelse, at bestemmelsen ikke tager sigte på at opfylde kravene i forvaltningslovens § 24, men derimod på at foreskrive en notatpligt.

...”

Jeg har ingen bemærkninger til denne opfattelse af hvordan bestemmelsen i § 6, stk. 5, skal forstås.

Afgørelser om bortvisning træffes (går jeg ud fra) normalt mundtligt. Der er derfor ingen pligt til at give en begrundelse, jf. forvaltningslovens § 22, men beboeren vil inden for en frist af 14 dage efter forvaltningslovens § 23 kunne forlange at få en skriftlig begrundelse, medmindre afgørelsen fuldt ud giver den pågældende medhold. Hvis beboeren beder om en sådan begrundelse, skal den opfylde kravene i forvaltningslovens § 24. Hvis notatet ikke opfylder kravene i forvaltningslovens § 24, vil begrundelsespligten i tilfælde af en begæring om en begrundelse derfor ikke kunne opfyldes alene ved udlevering af notatet.

I §§ 8, stk. 3, og 9, stk. 4, i cirkulære af 10. marts 1976 og i §§ 7, stk. 3, og 8, stk. 4, i cirkulære af 13. september 1978 om anvendelse og fuldbyrdelse af disciplinærstraf over for henholdsvis indsatte og varetægtsarrestanter findes bestemmelser om udfærdigelse af notat om begrundelsen i disciplinærsager over for indsatte og varetægtsarrestanter i fængslerne og arresthusene. Det er i disse bestemmelser (udtrykkeligt) anført at begrundelsen skal indeholde en gengivelse af det indberettede (og de afgivne forklaringer), oplysning om hvilke bestemmelser der anses for overtrådt (og på hvilket grundlag det anses for bevist), og oplysning om afgørelsen. Efter pkt. 9, i Direktoratet for Kriminalforsorgens vejledning af 5. december 1995 om behandlingen af sager om disciplinærstraf mv. i kriminalforsorgens anstalter og arresthusene skal dette notat – selvom det for så vidt også kan siges at være til kriminalforsorgens eget brug – opfylde kravene i forvaltningslovens § 24. Også afgørelser om disciplinære reaktioner træffes normalt mundtligt.

Formålet med disse regler er som anført i disciplinærstrafvejledningen at sikre muligheden for at efterprøve afgørelsens indholdsmæssige holdbarhed.

Da afgørelser om bortvisning fra en pension ligesom disciplinære afgørelser i forhold til de indsatte i fængslerne og arresthusene er indgribende afgørelser, kan der – uanset at bestemmelserne om notat i disciplinærstrafcirkulærene udtrykkeligt i modsætning til bestemmelsen om notat i cirkulæret om anvendelse af kriminalforsorgens pensioner angiver krav til indholdet af begrundelsen – efter min opfattelse med samme begrundelse argumenteres for at også notaterne efter sidstnævnte cirkulære om begrundelsen for afgørelsen bør opfylde kravene i forvaltningslovens § 24.

Idet jeg går ud fra at direktoratet vil overveje dette spørgsmål i forbindelse med den gennemgang af (bl.a.) dette cirkulære som jeg går ud fra vil ske i forbindelse med gennemførelsen af straffuldbyrdesloven, foretager jeg mig ikke videre vedrørende dette forhold.

I anledning af tre konkrete sager der er omtalt i rapporten s. 36, 38 og 39, anmodede jeg pensionen om en udtalelse om hvorvidt pensionen havde forholdt sig i overensstemmelse med cirkulærets § 6, stk. 4-6, og direktoratets vejledning til denne bestemmelse. I et andet tilfælde der er omtalt i rapporten s. 37, anmodede jeg om en udtalelse om hvorvidt der var i forholdt i overensstemmelse med § 6, stk. 4 og 5. Hvis der forelå særskilte notater herom i de fire tilfælde, bad jeg om at få tilsendt kopi af sådanne notater.

Pensionen har i alle fire tilfælde erkendt at pensionens journalnotater i sagerne er mangelfulde og ikke (fuldt ud) i overensstemmelse med cirkulærets § 6, stk. 4-6. Pensionen har endvidere oplyst at der ikke i noget af tilfældene eksisterer notater ud over hvad der er sendt til mig.

Pensionen har endvidere generelt vedrørende besvarelsene på spørgsmålene s. 36-39 oplyst at det er normalprocedure at orientere beboerne om journalindsigt og klagevejledning, men at der er begået nogle fejl som pensionen nu vil rette op på. Forstanderen har således taget de fejl som jeg har påpeget, op på flere medarbejdermøder hvor bl.a. de krav der stilles til journalføring, er gennemgået. Forstanderen har endvidere påpeget at journalen ud over et arbejdsredskab tillige er en ”dokumentationssamling”, og han fører nu kontrol dels med journaltilførslerne ved akutte sager, dels ved en månedlig rutinekontrol.

Direktoratet har udtalt følgende:

”...

Direktoratet finder det beklageligt, at pensionen ikke i de sager, der er nævnt på side 36, 37, 38 og 39 i rapporten har forholdt sig i overensstemmelse med cirkulærets § 6, stk. 4-6, i sagen nævnt på side 37 dog alene cirkulærets § 6, stk. 4 og 5, og i sagen nævnt på side 36 tillige til direktoratets vejledning til cirkulærets § 6. Direktoratet har dog taget til efterretning, at pensionen vil rette op på

de begåede fejl, og således blandt andet har afholdt medarbejdermøder, hvor reglerne for behandling af sager vedrørende bortvisning er blevet gennemgået, ligesom forstanderen nu fører kontrol med behandlingen af bortvisningssagerne.

Direktoratet har i dag gjort pensionen bekendt hermed.
..."

Jeg er enig med direktoratet i at det er beklageligt at pensionen ikke i de nævnte sager har overholdt bestemmelserne i cirkulærets § 6, stk. 4-6, i sagen på side 37 dog alene stk. 4 og 5, og jeg har noteret mig at direktoratet har gjort pensionen bekendt med sin opfattelse.

På denne baggrund og da forstanderen har iværksat foranstaltninger med henblik på at sagsbehandlingen i fremtiden sker i overensstemmelse med de nævnte regler, foretager jeg mig ikke videre i den anledning.

Ad pkt. 16. – Opfølgning

Jeg betragter herefter sagen vedrørende min inspektion af Pensionen Skejby som afsluttet.

Ad pkt. 17. – Underretning

Denne opfølgingsrapport sendes til Pensionen Skejby, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Folketingets Retsudvalg og pensionens beboere.

Inspektionschef
Lennart Frandsen